

Јасмина Малешевић

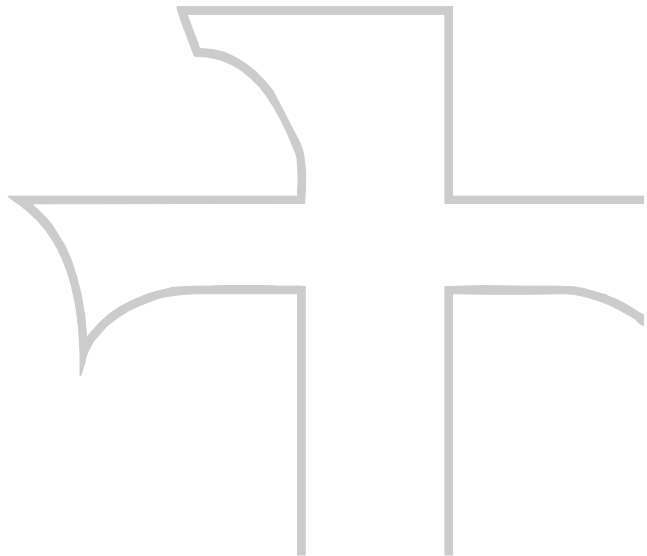
ЛЕГЕНДА О МАЈЦИ

Едиција
Видици

ЈАСМИНА МАЛШЕВИЋ

ЛЕГЕНДА О МАЈЦИ

ЕДИЦИЈА ВИДИЦИ

За издавача
ЈЕЛИЦА СТОЈАНОВИЋ

Уредник
ЈЕЛИЦА СТОЈАНОВИЋ

Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори,
Подгорица 2019.

Јасмина Малешевић
ЛЕГЕНДА О МАЈЦИ

НАГРАДА МАТИЦЕ СРПСКЕ –
ДРУШТВА ЧЛАНОВА У ЦРНОЈ ГОРИ
ЗА 2019. ГОДИНУ

**ГУСЛЕ У СВЕМИРУ
БАЛКАНСКИ РОГ
СА ЈАГЊЕТОМ ОКО ВРАТА
У ЦАРСТВУ СВЕТИЊА
ЗАНОС ПРАСТАРОГ ЦВЕТА**

ГУСЛЕ У СВЕМИРУ

ЛЕГЕНДА О МАЈЦИ

Мајка путује

За собом
Оставља зубе

Да цео свет види
Какву погачу гризе

Мајка је голуждрава

Али њене груди
Плаве равнице

Мајка оштри опанке

Прежући волове
Свежим крилима

Мајка је чибук
Чекрк и чукун
А то су плоти
Из торбе пастира

Мајка путује

У пролеће
Разноси семе

Кроз лето
Расипа Сунце

За јесен
Плодове чува

Зими
Огњиште греје

Мајка путује

Са смиљем
У коси

Са осмехом
У костима

Са житом
Испод ноктију

ГУСЛЕ У СВЕМИРУ

Отац ми је прогледао

Путује каменим лађама
Претапа восак у девице

Од толике жеђи
Ниско испушта семе

Треба му носач свемира

Његова се љубав
Лако чупа из корена

Латице се затварају
Као пламенови мора
И у грчевима вену

Отац
Замахује тамјаном
Одбијајући да се покаје

Отац клечи
Бестидно ширећи путеве

Отац
Оставља гусле

Тамо
Далеко

КАПЉА ПЛАВОГ МОРА

Све оно што таласи и свила
Говоре отменим покретима
Мекоћа којом разносе једра

Мајка

Срећом прескаче острва
Носећи златно јаје

Све оно што тражимо

Налази се

У трагу морске пене

Узалудно се опиру усне

Узалудно се опиру руке

Мајка је створила звезде

Звезде су спустиле трептај

У венац дивљих ружа

Све оно што таласи и свила

Говоре врелим покретима

Мекоћа којом хватају снове

Мајка подиже шкољке са дна

Препуне соли и песка

Све оно што говори љубав

Својим немим уздасима

Лакоћа којом помера бескрај

Капља је плавог мора

Мајка твоја и моја

БЕХАР МОЈЕ МАЈКЕ

Музе су одлучиле,
да постанем поета.
Кроз сан,
унеле су стихове,
у бехар моје мајке.
Полен оца је донео,
звездане листове на дар.
Тако је отпочело браздање,
светлог и тамног пурпура.
Маштала сам,
о бескрајним капима.
О мајмуну,
који силази са гране.
У једном му оку лежи зец.
У другом змија.
А Бог стоји и гледа усправно.
Као суза,
која пролази кроз Земљу,
да би у дубини постала чиста,
било је моје певање.
Дошло је време,
да изађем из Тучка.
Опирала сам се
спољашњим влатима,
које су хтеле
да ме обмотају у махуну.
Махуна не носи опанке
од пресне коже.
Махуна не може да пева.

По доласку на свет,
престала сам да ослушкујем,
кончасто камење.
И окресана стабла.

СЕТНА ПЛАНЕТА

Завезала сам корење
Очистила пећину

Силуету птице
Угасила ватром

Ране твоје јуначке
Биле су безболне

Мој додир те лечио
Слатким травама

Додир те излечио
Топлотом медведа

Кидала сам мед
Да бих те нахранила

У крилу анђела
Тајно окупала

На стени сам спавала
Стену сам успавала

Ране моје љубавне
Биле су јуначке

НЕВИДЉИВА ДОЈКА

Нико ме није молио
Нико није тражио
Да заборавим
Невидљиву дојку

Млада трава се таласала
Ја сам је газила
Ја сам се ваљала
Желећи да ме прекрива
Док не умрем

Мешајући немире
Видала сам ране
Од вечне потребе
За огњиштем

Од лепоте
Ширила сам ноздрве
Од слатког
Шапутања сена
Птице су зевале
На гранама

Занос ме је шибао
Плућима без даха
Омекшавао је срце
Отварао је небо

Од врелине

Восак се отапао
И сливао у земљу
Непажена
Напуштена
Невољена
Кркљала сам
Од пожуде
За пољупцем

Заборавила сам
Да сам пољубац
Ставила у ковчег

Да сам ковчег
Бацила у бунар

Заборавила сам
Речи љубави

ОД ЧЕГА ЖИВЕ ПОЉУПЦИ

Једно од мојих имена
Престало је да се одазива
То име
Савршено чује
То име
Савршено препознаје
Шапат
Ако љубав живи од пољубаца
Ако име живи од пољубаца
Од чега живе пољупци
Једно од мојих имена
Престало је да се одазива
То име
Савршено чује
То име
Савршено препознаје
Крик
Ако усне живе од пољубаца
Сасекла сам речи у буђењу
Једно од мојих имена
Престало је да се одазива
То име
Савршено чује
То име
Савршено препознаје
Страх
Ако име живи од пољубаца
Од чега живе
Шапат
Крик
И страх

БАЛКАНСКИ РОГ

РАСУТЕ КОСТИ

Боже, препознајеш ли руке
које ти машу из гроба?
Свевидеће,
свепрожимајуће руке српске?

Срби су расипали кости,
као да су благо
од ког се гради богатство.

За Србе,
слобода је једино богатство
које долази из костију.
Из љубави и наде.
Из проклетства и најљуће ракије.

Слобода је дете,
које трчи босонога
и гледа Сунцу у очи.

Боже, препознајеш ли песму
која ти маше из гроба?
Разиграну,
неутешну песму српску?

Срби су зубима дељали
крст и воштаницу.
Срби су желели живу Србију.

У истом трену кад топови опале,

у исто коло да се ухвате,
јуначка срца и реч Твоја.

Боже, препознајеш ли руке
које ти машу из гроба?
Свезнајуће,
неуморне руке српске?

Руке које кажу:

Не дај Боже да се кости гложе!
Већ дај Боже да се кости сложе!

НЕСТАШНА СУЗИЦА

Добро јутро сузице
Где си кренула

Клизим
Преко твог лепог лица

Да ли ћеш стићи
Пре него што се казаљке
Поклопе

Стићи ћу
Нема ничег на образу
Да ми ремети пут

Сузице
Да ли си нешто понела

Носим кристале бола
И скривени одсјај ока

Да ли те неко чека

Не
Канућу низ ветар
Откотрљаћу се
У бескрај

Ако се изгубиш

Не брени

Вода кружи
Својим токовима

Нема изгубљених суза
Нема изгубљених љубави

ЛУЧА МАКРОКОЗМА

Био је луд за њом
Као најлуђи месец
Као жар,
Који оставља жар птица
Није био принц
Није био витез
Ни свирач лауте
Што у прашини
Расипа звуке
Само је био луд за њом
Као свемирски коцкар
Трговац
Који у песмама
Препродаје галаксије
Био је луд као сан
Луђи од пролећног ветра
Срце је створено
Да би лутало
Лудило је створено
Да би лудео за њом
Јер она,
Луча великог космоса
Разбија свест
Светлом дрводеље
Јер она,
Луча великог космоса
Анђеле очима покреће
На почетку беше слово
На крају беше реч

Био је луд за њом
Као репата комета
Јер она,
Луча великог космоса
Комете ствара из пепела
И разара их ватром

КУМА КАРА ТОДОРА

Када изведе коње
Из чарне шуме словенске
Кума Кара Тодора
Из душе проспе песме
Када јој звезде намигну
Кума Кара Тодора
Направи хлебне мелеме
Поведе коло на пропланку
Да разигра коње и ветрове
Када осети болове
У срцу што се скривају
Кума Кара Тодора
Разбије крчаг љубавни
Умије лице на извору
И воду Богу понуди

БАЛКАНСКИ РОГ

Вековима се није јављао,
нагон за убијањем.
Само један убод у срце.
Ковом,
најстрашнијих мајстора смрти.
Један убод.
Један осећај мање.
Једна мисао мање.
То је био први дан.

И би вече!
И би јутро!
Витезови на црним коњима,
преносе кремен.
То чудо!
Немирније од копита!
Уместо свећа,
запалили смиље,
да у мирису сагоре.
Беше то други дан.

Песма је најлепша,
само док је мати пева.
Иза будућности,
глас је њен злато,
у љубичастој тами.
Речима кује поткове.
Јер нема јаче страсти
од нежности,
ако је у срцу њен гроб.
То је био трећи дан.

И би траве!
И јагњади!
Планине,
растргле небо,
да се напију.
Мама!

А Сунце променило зубе.
И чека господара.
То је био четврти дан.

Вековима се није јављао,
нагон за убијањем.
Да ли је то дах људи,
чија бедра кривудају?
Сузе имају свој ток.
Лудило га урезало.
Беше то пети дан.

И би туге!
И би слутње!
Витезови скренули с пута.
Просипају вино,
низ грло.
Да не кркља,
од пожуде.
То је био шести дан.

Мајка,
закрпама крпи ношњу.
Наложила ватру.
Отворила врата.
Струже,
балкански рог.

КУЋИЦА И ПУЖ

Увукла сам се у кућицу
Коју је напустио пуж
Дах ми се кидао
Од хладноће
Увукла сам каменчић
Да буде топлије
Да изненадим сенку
Увукла сам се у кућицу
И спустила капке
Каменчић се дробио
Од хладноће
Увукла сам крила
Да буде топлије
Да изненадим самоћу
Увукла сам се у кућицу
Између спржених гробова
Између планинских венаца
Видела сам
Како ме од Сунца
Дели сламнати шешир
Моја боја била је црна
Моја кожа била је бела
Видела сам
Како се помера ветар
Чувајући пламен
За свећу која ће потонути
И обухватити свемир
Напустила сам кућицу
Коју је напустио пуж

Анђео који не мисли на себе
Добија бесполне боре
Анђео који не мисли на Бога
Добија бескрајне боре

СЕСТРА СЕБАРСКА

Царства су песничка већа
Од знамења и наде

Снова и гробова

Песничка су праштања
Дубља од страдања
Од звезде распукле
У рујне зраке
Од моћи и немоћи
Господарске

Царе Душане
Јеси ли си срео
Сестру себарску
Што ти је слала
Песме словесне
Као нечујне
Вапаје земаљске

Да ли си је утешио
Охрабрио
Да ли си помиловао
Њене стрепње
Ублажио страхове вечне

Да ли чуваш крила
Убијених птица

И од прућа
Исплетене колевке

Да ли се прво прашта горе
Да би се капљице праштања
Кроз облаке спустиле доле

Ако са песмом
Душане царе
Стојиш пред Богом
Рамене уз рамене

У име праведних
На божанском друму
Поклони себарки
Небеску круну

СА ЈАГЊЕТОМ ОКО ВРАТА

ВРЕМЕЛОВ

Време капље
Сагорева
Гмиже кроз процепе
Понекад је пресечено
Одбачено
Насељено
У зачаране векове

Понекад гори
Као копито белог коња
Осветљава ум
Како би сачувало
Бездушне ствари

Понекад је поље
Храна за храбре
Који стоје у хладној води
Понекад је брод
Насукан с љубављу
Окружен Сунцем

Сваког дана
Део времена
Постаје плен гуслара

Сваког дана
Део времена
Постаје олтар

На коме свемирске овчице
Склапају очи

Сваког дана
Део времена
Прави драгоцен ковчег
За грумен земље
И неколико влати
Вештачке траве

Време се топи
Клечи
Моли се и лаје

Време је путоказ
Почетак

Време је лопов
Сакривен у светлости
Да га не виде анђели

ЧАКЉЕ

Рибар ме
Чакљама тражио
Док на врх није набо
Галију
Потопљену из мог хира
Пустила сам пипке
Пипке без крви и меса
Да доврше платно
На коме је
Тело моје нацртано

Рудар ме
Срцем тражио
Из душе
Морски угаљ вадио
Све док није
Померио Галију
Пустео је пипке
Пипке од крви и меса
Да оживе платно
На коме је
Тело моје нацртано

ЦВЕТНИ ДУХ

Збијени
Према изворима свеже крви
Били смо обојени тамним зрнима

У нашим срцима
Струјала су мрачна места

Ми смо се приближавали
Али не и спајали
Са цветним духом

Приносили смо жртве од вуне
Да срца замене живим ткивом

Збијали смо се према изворима
А крв се мења
И постаје сиромашна

СА ЈАГЊЕТОМ ОКО ВРАТА

1

Бацих се на колена,
јер те волех као молитву.
Реших да устанем,
кад сагорим на пламену.
Али свеци се побунише
и запретише водом.
Послаше ми анђеле златоусте.
Послаше и тебе.
Са јагњетом око врата.

2

Курјаке и крље смо хранили.
Небу блејали успаванке.
Пред зору,
јагњили јагањце,
да прекрију поље звончићима.
Лакше би ђавола преклали,
да немамо руке пастирске.
Лакше би камење рађали.
Да је стало у утробу.

ДА САМ ТРАВА ЗЕЛЕНА

Да сам трава свилена
Да ме коса бојја коси

Да по мени ходе боси
И шапућу слаткој роси

Ја бих светлост упијала
Ја бих љубав откривала

Ја бих земљи мирис дала
Да у срећи са мном спава

Да сам трава без урока
Да се купам крај потока

Да сунчеве ловим зраке
Хранила бих златом стазе

И рекла бих оштрој коси
Да замахе нежне носи

Земља
Вода
Светлост
Слава

Певала бих да сам трава

НЕСАЛОМИВИ МОСТОВИ

На крају света
Таласи су ударали
Као рањена чудовишта
Мајка је била окована
Карикама Сунца
Била је опкољена камењем
Док није одабрала
Разнобојне облутке
Ходом преко непрегледне чежње
Одвојила је звона која не звоне
На свакој светој стопи
Поставила је камен
Једне ноћи
Када се небо смирило
Мајка је подесила звезде
Да у исти трен
Када судбина дозволи
Замахне
Да гради и сагради
Мост од тананих облутака
Од мирисних љубавних венаца
Од наде
Која се пали са свицима
И нестаје у слави
Уз малу помоћ Месеца
Мајка мери дубину
У којој дремају сећања
Све што се у њој
Претвори у мудрост
Биће грађа
За несаломиве мостове

ШУШТАЊЕ НЕБА

Када из торбице ланене
Пастир извади фрулицу
И писне страсно песму љубавну
Слете птице певачице
Спусте се анђели са престола
Трава зелена
Поведе коло трепераво
А под земљом кости предака
Осете светлост божанску

Када у зору свирац небески
Распали фрулу дахом свиленим
Пастирица сузе преточи
У пехаре вечне радости
А овчице из огња рођене
Задену у руно цвеће мирисно

Тако пастир изрезбари песму
Шуштањем фруле кроз васељену

У ЦАРСТВУ СВЕТИЊА

ЛЕТА ГОСПОДЊА

Лед је прешао на обронке
Раширио се
Преко планинских венаца
Које су прекривале руже
Ситне као око
Прву промену
Мајка је осетила у ваздуху
Опчиниле су је латице
Извајане дахом
Хладноћа је претила песмама
Запретила је птицама
Другу промену
Мајка је осетила у коси
Изузетне појаве
Вреле су и хладне
Сунце је махало да се врати
Мајка је одмахивала
Клизаће се
Правиће кругове
Прозирност ће се ширити
Прозирност ће здробити бол
Изнемоглу од пута
Последњу промену
Мајка је осетила у костима
После леденог доба
Дошла су лета Господња

ЈЕЗИК СВИХ СВЕТОВА

Баци срце у точак племенитости
Твоје мисли постаће брашно
Од ког се прави хлеб
Рекла ми је мајка

Бићу хлеб а не твоја кћи
Питала сам жалосно

Бићеш хлеб а хлеб је душа
Која говори
Језиком свих светова
Речима топлим и благим
Хранићеш љубав
Која верује у Бога
И само Богу верује

Баци огањ у точак праведности
Твоје речи постаће грожђе
Од ког се прави вино
Рекао ми је отац

Бићу вино а не твоја кћи
Питала сам жалосно

Бићеш вино а вино је крв
Која говори
Капљама вечне истине

Уснама топлим и благим
Љубићеш љубав
Која верује у Бога
И само Богу верује

У МАНАСТИРСКОМ ДВОРИШТУ

Није устанак да је угушим
Плашљиво је ждребе
Што се рађа без рогова
Да пролази кроз купине
Неугодне за образе

Није устанак да је угушим
Љубав је бешумни орао
Који спава на облаку
Орах сакривен
У манастирском дворишту

Није устанак да је угушим
Када има мала стопала
Њене су усне месечев дар
Свих некрштених година

ЖЕНА ЛАКА КАО ВИНО

У жељи да обожим свет
Засадила сам виноград

Земљу сам освештала појањем

Повезала сам сунчеве зраке
Да берба буде вечна

Чокоти су пустили корење
Љубавне стреле су летеле

Изнад винове лозе
Бог је калемио облаке

На кишним капима
Рађале су се песме

Да ли ће ме љубав подмладити
Док липти крв из гроздова

Љуска се одваја од зрна
Као што се истина
Одваја од себе

Да ли ће ме вино подмладити

Ако изгњечим ваздух и земљу
Ако истиснем душу и тело

Да ли ће ме љубав подмладити
Ако вином испрскам небо

НА ОБЛАКУ МЕКОМ

О невидљиви
У светлости сакривени
Дању помераш облаке лаке
Ноћу упрежеш кочије златне
И шириш руке да скупиш боли
Мајке земаљске
Док се за здравље свецима моли

О невидљиви
У вечности сакривени
Дању помераш облаке тешке
Ноћу звездама снове недриш
И шириш руке да скупиш муке
Оца земљоносца
Док љутим знојем небеса кваси

О невидљиви
У љубави сакривени

Тебе виде блага слова
Тебе виде речи песме

Од змије и пламена
Од јабуке и камена

У ЦАРСТВУ СВЕТИЊА

Преподобна Мати

Узалуд
Не буди наду
Узалуд
Не отвара очи

У њеном гласу
Блиста молитва
У њеној души
Сија утеха

Преподобна Мати
Златом везе
Крила серафима

Кроз вечност
Блажена путује
Да у свим срцима
Благи трептај чује

Преподобна Мати
Пречиста је
Суза васељене

Миром обасјана
Миропомазана
Љубав и вино
Просипа

Да ми слаби
Верујемо

Да ми горди
Опростимо

И да се одупремо
Мржњи

ПОХВАЛА ЦАРИЦИ МИЛИЦИ

У келији је хладно.

Миличине кости догоревају
на пламу манастирских свећа.

Дисање се не чује.

На слабашним грудима,
једва се помера крст,
владарке толико велике,
да се греси васколиког отачаства,
утапају у истоименом вину.

Милица бунца али се не плаши.

Све што види испод капака,
препричава као да чита Библију.

Који део васељене сме
да нападне српску царицу,
питала је довољно гласно,
да се од њеног даха
кандило угасило.

Нека молитва сваке матере,
буде уткана у кору хлеба.
Само да Србљи опстану!

Тај диван народ
који се рађа и умире у песми!

Пре него што се царичин ум
уздигао у висине,
прекрстила се безброј пута.

У Љубостињи,
петлови су најавили необично јутро.

Монахиње су ставиле жижак у кандило.

Умиле су и целивале упокојено тело,
у његовом последњем подвигу.

На грудима царице,
крст је и даље дисао.

ЗАНОС ПРАСТАРОГ ЦВЕТА

ЗАГЛЕДАНА У ЗОРУ

Загледана у зору
Пребројавам ноћи
Које сам провела
Умотана у свилу
Дане
Које ћу провести
Ушушкана у болу
Године
Које ћу преспавати
У глиненом гробу

Када све саберем
Сећању се само
Ходања по жици
Новчића
Удављених у фонтани
Чекања толико дугог
Да његову дубину
Може да измери
Само песма

Загледана у зору
Бројим зрачке
Који су ме дотакли
Зраке
Који су ме љубили
Снопове
Који су ме спржили

Када све помножим
Сећању се само
Маштања о птици
Среће
Сакривене у трави
Тражења
Толико дугог
Да његову дужину
Може да измери
Само Бог

Као кап
Љубав капље у сан
Као сан
Живот стане на длан

ПРЕЛИВЕНА КИШОМ

Дремам на радном месту,
преливена звуцима кише.
Главу наслањам на чекић.
Чекић придржавам рукама,
да ми не падне на ноге.
Неупућена у земаљске моћи,
спадам у лоше трговце.
Дукати ме заобилазе
у широком луку.
Љубавне стреле ме игноришу.
На моје очи,
мирис коже и лепка
спушта звездане капије.
Пссст!
Спавам!
Јављају блиски извори.

Постоје снови
које желим да сачувам,
као посебну врсту винове лозе.
Пишем и бришем!
Романтично нијансирам,
садашњи тренутак.
Дунав и Сава,
запљускују неосвојиве бедеме.
Небо има облик византијске птице.
Сањам...

Када ме инспирација сецка
на залогаје,
постајем селица,
са чергом нерођених слова.
Чиним све,
да у стомаку песме
уместо греха,
израсту рајске ципеле.
Зато убрзавам кретање.
Инсталирам јабуке.
И могућност,
да истина има безброј.

СВЕМИРСКИ БРУЈ

Да је сликар
Мајка би насликала кишу

Бескрајно сићушне додире
Који роморе
На кожи човечанства

Уши јој се отварају
Као љубавне шкољке
У које улази успаванка

Да је сликар
Мајка би насликала успаванку

У њој трептаве одсјаје

У одсјајима
Свемирски бруј

Да је сликар
Мајка би насликала себе

Дремала би
Испод прохујалих векова

Провлачила би душу
Кроз извидане ране

Да је сликар
Мајка би насликала дрво

Заливени сјајем
Брујала би свемирска звона

Брујала би успаванка
Изливена на кожи

У СУСРЕТУ СА СОБОМ

1

Ако постоје слова
Која речи претварају
У блаженство
Моја су
И блажене
Мисаоне промене
Као шуме и бескраји
Моје су
Ако постоје песме
Које не једу планете
Моје су
Ја сам магла
Буре је мој дом

2

Ако препознам Бога
Рећи ћу да чиним
Како је записао
Да ми је срце очврсло
У белу кост
Јер хлеб и вино
Са вечерњом звездом
Вечерам

Питаћу
Чиме је дирнуо
Испод монашког блага
Испод зидина
Сабијаних
Голим раменима

Ако препознам Бога
Избројаћу
Колико песама
У мени спава

КАД ЧУЈЕШ СВОЈУ ЗМИЈУ БРЕМЕ ПОСТАНЕ ЛАКО

Ипод камена,
на коме су се хладили зраци,
живео је сплет змија.

Ни словима ни бојом,
не могу описати,
њихов дослух са Богом.

Поље је било пусто,
у својој срећи без људи,
јер их је делио бездушан дан.

Спуштајући се лаким,
скакутавим ходом,
таквом сам силином
била отргнута из снова,
да је небо привукло облак,
а облак прашину,
која се дигла изнад поља.

Чула сам...
Како се подиже камен.
Како се отвара поље.
Како се батрга змија.
У кожи пуној месечине.

СЛИКА О СТАБЛУ

Целу ноћ,
резбарим папир.

У ваздуху,
сусрећу се мисли,
као слике о стаблу,
са ког се не може јести.

Целу ноћ,
љубав носи капу,
са роговима материце.

Бол,
као да је земља,
што граби своје семе.

ЗАНОС ПРАСТАРОГ ЦВЕТА

Од сваке изгубљене сузе
Мајка направи облак
Да је заштити од бола
Мајка је стидљива
Као невина девојка
Мајка се обнавља
Као најмекши песак
Мајка памти колико је глава
Лудо лепих мушких глава
Бачено низ воду узалуд
Да ли су спавале на трави
Или су се умиљавале молитви
Биле су то главе пуне љубави

Између четири копља
Главе су трептале
Плаћајући данак заносу

Ништа се није променило

Мајка је чувар ветрова
Мајка је чувар путева
Мајка лебди
Преко сопствених рана
Мајка везује снопове светлости
Мајка се закива за крст
Да никада не би увенула

Архетип мајке у поезији Јасмине Малешевић

Пјесничка књига „Легенда о мајци“ функционише као једин-ствена смисаона цјелина – као космогонијски пентаграм о Великој Мајци. Већ уводна пјесма, по којој збирка носи назив, садржи мноштво митских и архетипских импликација, првенствено оних које су у вези са митским обрасцима плодности, рађања, материнства и хранитељства. Каже се да су мајчине груди „плаве равнице“, мајка „у пролеће / разноси семе“, „кроз лето / расипа сунце“, „за јесен / пло-дове чува“, „зими / огњиште греје“. На овом регистру онеобичених митских слика гради се, дакле, једна уникатна визија материнства.

Фигуру мајке пјесникиња профилише као космичко биће (Terra Mater, Magna Mater). Међутим, ако имамо у виду пјесму „Гусле у свемиру“, која уводи фигуру оца (Великог Оца), онда књигу читамо и као митологизовану поему о женском и мушком принципу, о сједињавању супротних космичких принципа, као јин и јанг, као Hieros gamos, што потврђује и пјесма „Бехар моје мајке“:

Музе су одлучиле,
да постанем поета.
Кроз сан,
унеле су стихове,
у бехар моје мајке.
Полен оца је донео,
звездане листове на дар.
Тако је отпочело браздање,
светлог и тамног пурпура.

На космогонијску тематику упућује и петодјелна структура збирке. „Simbolizam broja 5 proizlazi iz činjenice da je on zbir prvog parnog i prvog neparnog broja (2–3), a i da je sredina prvih devet brojeva. Znak je sjedinjenja, svadbeni broj, kako kažu pitagorejci, sklada i ravnoteže. Biće to dakle broj hijerogamije, spajanja nebeskog principa (3) i zemaljskog principa (2)“.

Укрштање земаљског и небеског принципа одликује свих пет циклуса, при чему сваки циклус отвара по једну нову тематску нијансу, било увођењем историјских и религијских реминисценција, било да се разноврсним поетским моделима евоцира народно лирско пјесништво. Па ипак, „Легенда о мајци“ Јасмине Малешевић јесте, прије свега, исписивање женског, мајчинског искуства. (П)остављање фигуре оца у други план долази вјероватно из увјерења да се његова „љубав / лако чупа из корена“ („Гусле у свемиру“). Насупрот томе, фигура мајке развија се као еманација Љубави и Љепоте. Тако, на примјер, пјесма „Капља плавог мора“ пружа суптилни одјек мита о постанку Афродите из морске пјене, док у близину античког мита одводе и пјесме „Лета господња“ и „Несаломиви мостови“, које израстају на миту о Деукалиону и Пири. Посебна вриједност „Легенде о мајци“ остварује се наслањањем на српско фолклорно наслеђе, док су неке пјесме мелодијски и мотивски написане у маниру лирске народне поезије, што маркантно репрезентује пјесма „Кума кара Тодора“. Но, ова пјесма истовремено потврђује да није ријеч о пуком угледању на народну лирику, будући да располаже идејношћу и неких другачијих усмјерења. Наравно, да би се то схватило потребно је успорити ритам пјесме како би се уочило значење „хлебних мелема“, или епилога пјесме: „Кад осети болове / У срцу што се скривају / Кума кара

Тодора / Разбије крчаг љубавни / Умије лице на извору / И воду Богу понуди“. Умрежавањем ових мотивских низова конституише се нешто што, доиста, има вриједност ехаристије.

Хришћанска духовност присутна је и у другим пјесмама; посебно у пјесми „Похвала Царици Милици“. У њој се архетипска матрица Велике Мајке конкретизује кроз лик Царице Милице – мајка-заштитница Срба:

Нека молитва сваке матере,
буде уткана у кору хлеба.
Само да Србљи опстану!
Тај диван народ
који се рађа и умире у песми!

Помјерањем тежишта из митског у религијски контекст мајка поприма христолика својства:

Мајка везује снопове светлости
Мајка се закива за крст
Да никада не би увенула.
(„Занос прастарог цвета“)

Ови стихови затварају збирку, па се њихов повлашћени статус додатно истиче и самом финалном позицијом у тексту. Такође, и назив завршне пјесме, „Занос прастарог цвета“, посебно је важан, будући да читаоца враћа на почетак збирке, при чему то није само почетак текста, већ и почетак свијета. На почетку свијета расте мајка, као некакв працвијет из ког се рађа и сама Пјесма („Бехар моје мајке“), а већ смо видјели да је пјесма простор у ком се и рађа и умире.

Милорад Дурутовић

О АУТОРУ

ЈАСМИНА МАЛЕШЕВИЋ је рођена 18. 10. 1962. године у Београду. По образовању је доктор ветеринарске медицине.

Аутор је књига: *Скарабег* (Београд: Сфаирос, 1992) – поетска проза, *Jadi mladog anđela* (Београд: Асоцијација Ars et Norma, 2010) – поезија, *Dnevnik urbane sirene* (Београд: Драслар Партнер, 2013) – поетски роман, *Ћарна шума* (Београд: Print 2 Print, 2014) – поетска проза, *Мачкасте приче* (Београд: Принт 2 Принт, 2015) – књига за дјецу, *Легенда о мајци* (Подгорица: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори, 2019) – поезија.

У коауторству са Војиславом Брковићем објавила књигу *Рођени из исте смрти: poetski dijalog o ljubavi* (Београд: Sfairios, 1990), а са Александром Слађаном Милошевић књигу *Adame ne ljuti se* (Београд: Draslar Partner, 2001).

Пјесме и приче су јој објављене у преко осамдесет заједничких књига, зборника, алманаха, антологија и књижевних часописа.

Добитник је књижевних награда: „Милан Лалић“ за књигу *Скарабег* (1992); Награда публике, Смедеревска песничка јесен (2012); Прва награда за кратку причу, часопис АКТ (Ваљево, 2016); Друга награда за кратку причу, Шумадијске метафоре (Младеновац, 2015);

Специјална награда за најлепшу песму о вину (Вршац, 2015); Друга награда за поезију, Фестивал поезије „Суботица – Палић“ (2016); Специјална награда за лепоту поезије, Манифестација „Дани Моме Димића“ (Београд, 2017); Трећа награда за поезију, „Видаковићеви дани културе“ (Рудо, 2017); Прва награда за кратку причу, Издавачка кућа „Алма“ (Београд, 2018); „Андра Гавриловић 2018“, за најбољу приповетку (Ресавска библиотека, 2019); Друга награда за поезију и Трећа награда за кратку причу, Шумадијске метафоре (Младеновац, 2019); Награда за најбољи песнички рукопис „Легенда о мајци“, Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори, Подгорица, 2019.

Од 2011. године је члан Удружења књижевника Србије а од 2016. године је самостални уметник.

Живи у Београду.

САДРЖАЈ

ГУСЛЕ У СВЕМИРУ

Легенда о мајци	7
Гусле у свемиру	9
Капља плавог мора	10
Бехар моје мајке	11
Сетна планета	13
Невидљива дојка	14
Од чега живепољупци.....	16

БАЛКАНСКИ РОГ

Расуте кости	19
Несташна сузица	21
Луча макрокозма	23
Кума Кара Тодора	25
Балкански рог	26
Кућица и пуж	28
Сестра себарска	30

СА ЈАГЊЕТОМ ОКО ВРАТА

Времелов	35
Чакље	37
Цветни дух	38
Са јагњетом око врата	39
Да сам трава зелена	40
Несаломиви мостови	41
Шуштање неба	42

У ЦАРСТВУ СВЕТИЊА	
Лета Господња	45
Језик свих светова	46
У манастирском дворишту	47
Жена лака као вино	48
На облаку меком	49
У царству светиња	50
Похвала царици Милицы	52
ЗАНОС ПРАСТАРОГ ЦВЕТА	
Загледана у зору	57
Преливена кишом	60
Свемирски бруј	61
У сусрету са собом	63
Кад чујеш своју змију бреме постане лако	65
Слика о стаблу	66
Занос прастарог цвета	67
Милорад Дурутовић, <i>Архетип мајке у поезији</i>	
<i>Јасмине Малешевећ</i>	69
О аутору	73

Јасмина Малешевић
ЛЕГЕНДА О МАЈЦИ
Едиција Видици

Издавач
МАТИЦА СРПСКА – ДРУШТВО ЧЛАНОВА У ЦРНОЈ ГОРИ
Подгорица, Римски трг 50/1
www.maticasrpskacg.org

За издавача
Јелица Стојановић

Лектура и коректура
Милорад Дурутовић

Корице
Милован Кадовић
Техничка обрада
Никола Кадовић

Штампа
Јасен Београд

Тираж
300

CIP – Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње
ISBN 978-9940-580-57-5
COBISS.CG-ID 39253008

Јасмина Малешевић

ЛЕГЕНДА О МАЈЦИ

Едиција
Видици

Легенда
о мајци
Јасмина Малешевић

0 36000 29145 2